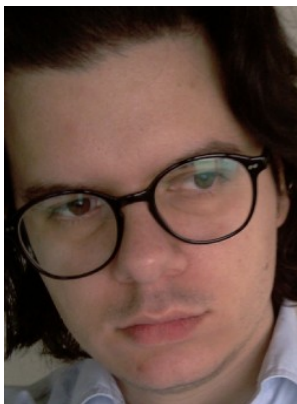

Премијера новог Кустуричног филма и "млака" реакција Фестове публике

Емир Кустурица је својевремено у више наврата говорио да му је најтеже било доказати се и афирмисати се у родном Сарајеву, где су скептичност, нераумевање, и пословични цинизам његове локалне средине били већа препрека његовој редитељској и уметничкој каријери него страни продуценти, језичка баријера, жирији међународних фестивала и сл. Наравно, у зависности од количине локал-патриотизма и личног односа према Кустурици и његовом стваралаштву, ова његова изјава се тумачила било као осуда провинцијалности локалне (сарајевске, југословенске, српске, балканске) културе која није у стању да препозна вредност коју у препознали, веома дословно, „на свим меридијанима“, односно као доказ „солидности“ и „строгости“ локалне културне сцене, која (како се најчешће истицало) није прихватала „вулгарне стереотипе о Балкану“ на којима је Кустурица изградио свој међународни имиџ.

Нешто од тог неповерења и суздржаности публике осетило се на београдској премијери најновијег Кустуричиног филма „На млијечном путу“ на отварању ФЕСТ-а у Центру Сава. Иако је реч о несумњиво одличном филму, који не само да одликује препознатљиво беспрекорна режија, фотографија и музика, у коме је глумачка екипа одиграла бравурозно, већ истовремено и о филму који излази из оквира „већ виђеног“ Кустуричног имагинаријума, реакције публике биле су млаке. Неколико отворених аплауза који су започињали током нарочито духовитих или потресних сцена у сали није имао ко да прихвати, екипа филма је поздрављена гласним аплаузом, али без овација, и без позива на бис. Неко злонамеран би могао рећи да је „тај филм заслужио бољу публику“.

Ово не треба превише да изненађује. Препуна сала Центра Сава садржала је у себи мали проценат истинских заљубљеника у Кустуричину филмску поетику. Мноштво је дошло „само да се појави“ на отварању ФЕСТ-а, изненађујуће велики број људи је дошао само да уживо види „најлепшу жену света“ Монику Белучи, а велика већина је била ту да подржи Кустурицу лично, поштујући гамање због његових филмова, а више „због свега што ради за српску културу“. Укратко, већина публике била је свесна да је филм који гледају одличан, да су глумци сјајни итд., али то препознавање квалитета више је била ствар „грађанске културе“ и разумевања за положај који Кустурица има у свету филма,

него плод непосредног опажања и израз аутентичног интересовања за његово стваралаштво.

Кустин допринос светској видљивости српске културе, или шта оно бејаше авангарда

Судбина Кустуричних филмова, поготово након што је развио свој препознатљиви ауторски печат и естетику (дакле, од „Дома за вјешање“ надаље) била је да је признање на домаћој сцени у правој мери добијао тек након усхићења које су његови филмови изазивали код међународне публике. Његов „*Underground*“, који не само да је једно од најбољих остварења српске кинематографије, које не само да представља један од интелектуално најпоштенијих захвата југословенског периода српске историје, већ истовремено представља један од најбољих екранизација Платоновог „Мита о пећини“ у историји светске уметности, није оставио ни близу онолико трага у Србији, колико је оставио у светској кинематографији. „Црна мачка, бели мачор“, који су од Кустурице начинили светску мега-звезду која пуни биоскопе од Буенос-Аиреса до Москве, и од Париза до Шангаја, у Србији је препозната као врхунски филм тек након што је наша културна сцена, помало провинцијално, видела колики је дар-мар тај филм направио на светској сцени.

Наредни Кустурични филмови дочекивани су топлије и срдачније, али опет – више из захвалности за очигледно огромну видљивост и препознатљивост српске и балканске културе коју је редитељ постигао, него због аутентичног разумевања и љубави према његовој уметности. Тек са капиталним културним пројектима као што су Међавник и Андрићград, где се Кустурица са неразумљивог поетског облака преселио у домен културне конкретике интуитивно разумљиве српском народу (саградити цркву и направити фестивал је „опипљивија“ култура од неког лиричног и фантастичног филма), он је коначно задобио и потврдио своје заслужено место међу највећим живим уметницима које наша земља има.

Ово не значи да Кустурица „нема своју публику у Србији“. Љубитеља његових филмова код нас процентуално има вероватно и више него у Француској, Венецуели, Русији или

Чешкој. Али они сами по себи не представљају довољну критичну масу, да би редитељу дали сигурно тло на коме може да развија своју уметност код нас. А чињеница да је он наставио то да ради упркос огромном неразумевању своје матичне публике представља његов вероватно највећи допринос нашој култури.

Шта стоји у извору овог неразумевања Кустурице? Највероватније – потпуно одсуство разумевања наше културне сцене према појму *авангардне уметности*. „Авангарда“ је у Србији изразито малограђански појам, и њиме се обично ките културни делатници који се у свему конформирају према ономе што препознају као „светски мејнстрим“. На страну то што је ова слика мејнстрима најчешће искривљена и малограђански покондирена, „авангарда“ не може бити нешто што се уклапа у све норме и матрице естетике и вредности доминантне културе, поготово када је та култура глобална. У тој култури Кустурица је био и остао пионир,

trailblazer

, особа која не хода утабаним стазама, већ пробија сопствене уметничке путеве и правце. Истински утицај његових филмова од пре 15-20 година може се осетити тек сада, када се његови визуални и музички „цитати“ и „имитације“ могу пронаћи у националним кинематографијама целог света, од Русије до Латинске Америке, па чак и у традиционално конзервативном Холивуду.

„На млијечном путу“ – Друг Куста и даље јаше на челу колоне

Пише: Никола Танасић
четвртак, 02 март 2017 19:26

„На млијечном путу“ – Друг Куста и даље јаше на челу колоне

Пише: Никола Танасић
четвртак, 02 март 2017 19:26

„На млијечном путу“ – Друг Куста и даље јаше на челу колоне

Пише: Никола Танасић
четвртак, 02 март 2017 19:26

„На млијечном путу“ – Друг Куста и даље јаше на челу колоне

Пише: Никола Танасић
четвртак, 02 март 2017 19:26

